

LANDBRUGSRÅDET

6. februar 2008
Høring i Folketinget 6. februar 2008

Indlæg af vicedirektør Jan O. F. Laustsen, Landbrugsrådet

Landbrugets forventninger i forbindelse med fastlæggelsen af "En strategi for afvikling af EUs landbrugsstøtte"

Indledning - vores udgangspunkt

Tak for invitationen og tak for initiativet til denne høring.

Der er mange udfordringer for den fælles landbrugspolitik. Der er udsigt til et komplekst billede og ingen nemme løsninger.

På vegne af landbruget og fødevarerektoren, vil jeg give et input til debatten om den fremtidige landbrugspolitik, herunder en vurdering af en afvikling af EUs landbrugsstøtte.

Lad mig understrege, at vi i erhvervet **deler målsætningen** om en liberalisering af landbrugspolitikken. Til overraskelse for nogle er vi faktisk medgørlige, progressive og markedsorienterede - langt mere end vore kolleger i EU.

Vi ser gerne, at **landbrugsstøtten på sigt forsvinder** - så produktion og handel foregår på markedets betingelser. **Det vanskelige består i, hvordan vi når dertil.** Det vil kræve tålmodighed og det lange seje træk.

Vi ønsker en landbrugspolitik, som sikrer landmanden og fødevareraktørerne **konkurrenceevne på de internationale markeder**. Den globale tilgang er afgørende. Der skal ikke være tvivl om, at vi er tilhængere af multilaterale handelsløsninger. Vi ønsker et styrket WTO. Vi så gerne at en **balanceret WTO-aftale** kunne indgås snarest.

Mens vi venter på WTO, er det vigtigt, at EU ikke taber terræn, og derfor må der sættes ind for at sikre **fornuftige bilaterale handelsaftaler** - især med de vigtige asiatiske økonomier.

I EU politikken er det altafgørende, at vi **fastholder en fælles landbrugspolitik med fælles finansiering**. Tendensen til **renationalisering** hvor en række medlemslande fristes til at indføre nationale tilskudsordninger for at afbøde virkningerne af liberaliseringen er uacceptable.

Vi glæder os over, at ministeren og regeringen bekæmper disse tendenser senest ved vedtagelsen af vinreformen før jul - men desværre er der en **hård kamp forude** på dette område.

Når blot vi sikrer at liberaliseringen og støttereduktionen sker ensartet og obligatorisk er vi **parate til at gå langt og hurtigt**. Omvendt kan vi ikke leve med, at der sker en **urimelig skævvridning** ved mange undtagelser og nationale særordninger.

Det er også vigtigt, at man i forhandlingerne om den fremtidige landbrugspolitik placerer sig et sted på banen, hvor man har **indflydelse på spillet**. Der skal både spilles strategisk og taktisk, og **vejen til målet er måske ikke enkel og lige**.

Landbrug og fødevarer - En kompetenceklynge

Vores udgangspunkt er, at landbrugs- og fødevarerhvervet fortsat er meget centralt for det danske samfund. Landbrug og fødevarer er en af de **vigtigste kompetenceklynger** i Danmark. Det har mange analyser og rapporter dokumenteret.

Vi har fortsat en stor eksport på op imod 100 mia. kr. Det svarer til ca. 20 pct. af den samlede danske vareeksport. Og så beskæftiger vi fortsat omkring 200.000 personer - i nogle regioner op mod 15 % af arbejdsstyrken.

I EU sammenhæng er der **store forskelle**. Vi er fx fortsat kun 4 lande, som er nettoeksportører af fødevarer; NL, F, IRL og DK. Det siger noget om markedsorienteringen. Vi kan i Danmark se fordelene af en **liberalisering**. Det kniber gevaldigt i lande som ikke har strukturtilpasset eller har den samme geografiske homogenitet. Det er en virkelighed, vi må forholde os til.

Vores mål er, at vi også om 20 år vil være: "Et bæredygtigt og videntungt erhverv, som har afgørende betydning for den danske samfundsøkonomi". For at nå dertil er der så at sige to ben vi skal stå på: dels markedet og dels politikken.

Hvad angår markedet, så er det først og fremmest vores eget ansvar:

- 1. Vi skal fortsætte de sidste mange års udvikling med løbende effektiviseringer og produktivitetsudvikling,
- 2. Vi skal investere i forskning og produktudvikling, og
- 3. Vi skal satse endnu mere på markedsføring

Og det gælder vel at mærke i hele kæden fra bord til jord.

Hvad angår det politiske, så har vi brug for:

- 1. Et velfungerende indre marked (klare statsstøtte- og konkurrenceregler)
- 2. En fælles landbrugspolitik i EU (med vægt på fælles) og
- 3. Internationale handelsrammer (et afgørende fundament)

Målet er først og fremmest **gunstige rammebetingelser**. Vi betragter det som en naturlig forudsætning, at der ses på erhvervets **konkurrenceevne og rammevilkår i takt med reduktionen i støtte**.

Det er ikke mindst her vi har brug for danske politikere. Politikere der vil **kæmpe den danske landbrugs- og fødevarerektors sag i EU**. Lige som alle andre landes politikere kæmper deres lands sag. Det er ikke i strid med det generelle ønske om liberalisering. Det må til enhver tid være relevant og legitimt, at man arbejder for **nationale mærkesager** - når blot det bliver ved undtagelsen og ikke er hovedreglen.

Dansk landbrugs holdning til EUs fremtidige landbrugspolitik

Med det afsæt vil jeg fremlægge nogle hovedsynspunkter om EUs fremtidige landbrugspolitik:

- For det første støtter dansk landbrugs og fødevarerhvervet en fortsat **reformer** af EUs fælles landbrugspolitik i en mere markedsorienteret retning. Det betyder også, at vi støtter en fortsat **aftrapning af den direkte støtte til landmanden**.

Men vi ønsker, at en del af de midler, der spares i forbindelse med en aftrapning, i stedet anvendes til en aktiv investering i fremtiden. Dels til inve-

steringer i "vækst og udvikling" og dels til investeringer i "natur og miljø" via landdistriktpolitikken.

- For det andet er det afgørende for os, at den fremtidige landbrugspolitik sikres som en fælles EU-politik baseret på en fælles finansiering. Alternativet er en stigende renationalisering af landbrugspolitikken, som vi frygter, vil føre til konkurrenceforvridning.
- Samtidig skal det understreges, at den fælles landbrugspolitik i høj grad skal være med til at sikre et sammenhængende EU. Landbrugspolitikken løser reelt mange opgaver - også af social og strukturel karakter.

Beskrivelse af "slagmarken"

Et meget vigtigt element er, hvordan de øvrige EU-lande forholder sig. EU-landene befinder sig basalt set i to grupper:

1. Den ene gruppe har et mål om at omlægge støtten i større eller mindre omfang.
2. Den anden gruppe vil afvikle støtten.

I den første gruppe befinder en stor del af EUs medlemslande sig - undtagen UK og Danmark samt Holland og Sverige. De suppleres af nogle få af de nye medlemslande, som også følger den liberale linie.

Sagt på en anden måde: diskussionerne i EU vil dreje sig om, hvilke politiske mål man fremover vil fremme med landbrugsstøtten. Ikke hvorvidt landbrugsstøtten skal afvikles til nul.

Det er stort set det samme billede, vi oplever, når vi mødes med vore europæiske kolleger inden for landbruget. De reform- og liberaliseringsvillige er i undertal, og der tales mere om omlægning end afvikling.

Til denne diskussion hører også erfaringerne, som en række lande har gjort efter det seneste års voldsomme prisudsving. I EU er eksportstøtten til mejeriprodukter fjernet fuldstændigt, og alle interventionslagre er stort set forsvundet.

Samtidig er et par ord, som vi næsten havde glemt, dukket op igen, nemlig "forsyningssikkerhed" "fællesskabspræference". Det er især fra fransk side, at man lægger vægt på disse.

Kommentarer til de enkelte elementer i reformdrøftelserne

Overvejelserne om en kommende landbrugspolitik kan deles i to.

1. Her og nu drejer det sig om det såkaldte **sundhedstjek** af 2003-reformen, som skal se på eventuelle justeringer af politikken frem til 2013.
2. Senere kommer der en drøftelse af den langsigtede landbrugspolitik, som vil ske i regi af EUs **budgetevaluering**.

I forhold til sundhedstjekket, så har Landbrugsraadet fastlagt sin holdning før jul. Den er også fremsendt til Folketinget.

Generelt oplever vi, at der i EU er udbredt opfattelse af, at der er indgået en slags "aftale" med politikerne om, at der ikke sker ændringer i landbrugspolitikken på denne side af 2013. Holder denne forudsætning ønsker vi heller ikke fra dansk side at ændre på den måde, vi har implementeret den seneste reform af landbrugspolitikken i Danmark.

Det ændrer naturligvis ikke på, at vi skal arbejde for ændringer af landbrugspolitikken efter 2013 - så der er klare retningslinier, som landbruget kan indrette sig efter.

En række af de elementer, der nævnes i Kommissionens meddelelse om sundhedstjekket, vil også være elementer i den langsigtede debat. Jeg vil kort gennemgå en række af disse:

Afvikling af støtten

Vi støtter en **gradvis aftrapning af den direkte støtte**. Aftrapningen må ske over en årrække. Hel eller delvis bortfald af denne støtte kræver derfor **tid til at tilpasse omkostningsniveauet og/eller øge indtjeningen**. Det skyldes ikke mindst kapitaliseringen af støtten i jordpriserne.

Derudover skal en aftrapning ske **ensartet i hele EU**. Vi kan ikke på sigt klare os i den interne konkurrence, hvis det kun er danske landmænd, der skal aftrappe den direkte støtte. Endelig lægger vi vægt på, at midlerne, der bliver til rådighed ved en aftrapning, skal **investeres mere fremadrettet**. Som nævnt mener vi, at det skal ske til gavn for vores konkurrenceevne og løsning af natur og miljøopgaver.

Modulering af præmierne

Vi er positive overfor **obligatorisk modulation**, hvor en del af den direkte støtte overføres til landdistriktpolitikken. Det er i realiteten en "investering i fremtiden". Det faktiske omfang må afhænge af hvad der kan **opnås enighed om i EU**. Det er afgørende, at der bliver tale om en obligatorisk ordning ellers er der risiko for øget renationalisering.

Landdistriktpolitikken

I forlængelse af modulation er vi positive overfor en **gradvis forøgelse af de midler, der udbetales gennem landdistriktpolitikken**. Vi kan se behovet for øgede midler i fremtiden - blandt andet i forhold til kommende udfordringer inden for innovation, miljø, dyrevelfærd og økologi på såvel primær som virksomhedsniveau.

Afkobling

På langt sigt støtter vi en **fuldstændig afkobling** af den direkte støtte så det alene bliver markedet, der styrer den enkelte landmands produktionsvalg. Selvfølgelig under forudsætning af, at det gælder i hele EU.

Fuld afkobling kan betyde nogle ganske betydelige **omlægninger i produktionen**. For Danmark vil vores produktion af ungtyre få ganske store vanskeligheder - med mulige konsekvenser for eksporten af spædkalve til andre EU-lande.

"Artikel 69"

Fra flere sider arbejdes der for at give medlemslandene mulighed for at reducere i den direkte støtte via **artikel 69** for så at anvende midlerne til andre formål. Vi er umiddelbart meget afvisende over for denne idé. Vi foretrækker, at **aftrapningen sker via obligatorisk modulation**.

Først og fremmest frygter vi, at artikel 69 vil blive anvendt meget forskelligt og derved undergraver det fælles element i landbrugspolitikken. For det andet at den vil blive misbrugt til at "gen-koble" en del af produktionen i en række af de øvrige EU-lande.

Risikostyring - forsikringsordninger

Risikostyring, herunder forsikringsordninger nævnes ofte i forbindelse med en reformering af landbrugspolitikken. Vi tager afstand overfor dette af flere grunde. Vi frygter, at dette er en bagvej til en renationalisering af landbrugspolitikken, hvor de enkelte medlemslande **medfinansierer nationale hjælpepakker**.

Set fra vores synsvinkel vil vi foretrække en vis videreførelse af det nuværende "sikkerhedsnetssystem", hvor EU forhindrer totale kollaps på markederne. Selvfølgelig skal disse markedsredskaber som udgangspunkt være nulstillede - men de skal kunne aktiveres, når der er reelle vanskeligheder på markederne.

Udbudsstyring - kvoteordninger

Et af de væsentligste tiltag i de kommende reformdrøftelser er, at få afviklet de sidste kvoteordninger og produktionsbegrænsninger - ikke mindst mælkekvoten. Det er det sidste store område i EU, hvor man ikke har fået reformeret sektoren. Det skal ske nu - ikke mindst for at sikre dansk landbrug muligheden for at udnytte de markedsmuligheder der er - både på EUs interne marked - men i høj grad også på verdensmarkedet. Tilsvarende bør brak helt elimineres.

Afsluttende bemærkninger

Det var en hurtig gennemgang af en række af de elementer, som, vi forventer, vil blive centrale i de kommende diskussioner om en revideret landbrugspolitik.

Vi håber på, at den danske regering og Folketinget vil spille sammen med erhvervet med henblik på at sikre, at dansk landbrug fremover også er en betydelig kompetenceklynge i samfundet. I den forbindelse glæder vi os over formuleringerne i regeringsgrundlaget om en udredning om dansk landbrug i 2022, som peger på en dynamisk udvikling.

Den bedste måde at sikre, at en "dansk måde" at drive landbrug på vinder gehør i EU, er ved at søge indflydelse og ved at sikre et stærkt dansk landbrug. Og dermed kæmpe de kampe der skal kæmpes, der hvor kampen foregår.

Og som jeg fremhævede tidligere, så kæmpes kampen ikke der, hvor man drøfter "afvikling af støtten" men der hvor man diskuterer "omlægning af støtten".

Tak for ordet.